

TLAČOVÁ SPRÁVA

Košice, 26. september 2013

Počas Noci výskumníkov môže verejnosť v košickej Optime navštíviť aj stánok venovaný chrápaniu a jeho liečbe

Počas Noci výskumníkov 2013, ktorú organizuje Slovenska organizácia pre výskumné a vývojové aktivity (SOVVA) v spolupráci s partnermi v piatok 27. septembra 2013, sa návštevníci Obchodného centra Optima budú môcť dozvedieť aj niečo o chrápaní a poruchách spánku. V stánku Ústavu lekárskej fyziológie Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach nazvanom „Prečo je dôležité liečiť chrápanie“ sa im bude venovať prednosta ústavu, prodekan Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach, viceprezident Slovenskej Spoločnosti pre spánkovú medicínu Slovenskej lekárskej spoločnosti a spoluautor publikácie Základy spánkovej medicíny (prvej svojho druhu vo východnej Európe) prof. MUDr. Viliam Donič, CSc.

„Verejnosti objasníme, ako chrápanie ovplyvňuje ľudský spánok, ako sa dá liečiť a návštevníci budú mať možnosť vyskúšať si aj priamo na sebe rôzne prístroje a pomôcky používané na liečbu chrápania,“ hovorí prof. MUDr. Viliam Donič, CSc., ktorý je priekopníkom v oblasti spánkovej medicíny a výskumu spánku venuje už 20 rokov. Jeho pričinením vzniklo v roku 1993 Spánkové laboratórium Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach ako prvé svojho druhu na Slovensku a ročne v ňom diagnostikujú a liečia stovky pacientov. Celkovo ich za roky jeho existencie bolo viac než 4 000 - prevažne mužov, ktorých postihuje chrápanie častejšie ako ženy.

„Na Lekárskej fakulte UPJŠ v Košiciach sa v rámci medzinárodného projektu TEMPUS začal od roku 1995 vyučovať medzi prvými na svete predmet ‚spánková medicína‘ a Neurologická klinika Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach a UNLP Košice ako prvá na Slovensku začala diagnostiku a liečbu širokej škály porúch spánku. Vedecký význam pôvodných teoretických a klinicko-experimentálnych prác v oblasti vyvolania reflexov z horných dýchacích ciest publikovaných košickým tímom d’aleko prekročil hranice Slovenska a umožnil vzniknúť principiálne novým metódam elektrostimulačnej liečby spánkového apnoe, ktoré významne rozširujú náš doterajší liečebný arzenál,“ poznamenáva v tejto súvislosti prof. MUDr. Viliam Donič, CSc., ktorého výskumný kolektív sa venuje skúmaniu mechanizmov regulácie dýchania a reflexov z horných dýchacích ciest.

„Študujeme poruchy dýchania a životných funkcií počas spánku u ľudí. Okrem toho sa podieľame na výskume nových originálnych metód umelej pľúcnej ventilácie a účinkov ionizovaných foriem kyslíka na úrovni buniek, tkanív a celého organizmu. Výsledky nášho výskumu otvárajú cestu k doposiaľ nepoznaným život zachraňujúcim metódam, ktoré

sú schopné udržať alebo obnoviť normálne dýchanie a činnosť srdca nielen u zvierat, ale aj u ľudí. Veríme, že v budúcnosti pomocou takýchto metód bude možné okrem iného liečiť chrápanie a zástavy dýchania počas spánku. Na týchto princípoch bude možné konštruovať a vyrábať originálne lekárske prístroje,“ konštatuje prof. MUDr. Viliam Donič, CSc. a dodáva, že sa Ústav lekárskej fyziológie Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach zapája aj do medzinárodných projektov. Bol úspešným riešiteľom projektov TEMPUS, COST B26, HERMES a pracovisko bolo zaradené aj medzi takzvané Centrá excelentnosti, čoho praktickým prínosom bolo aj vyvinutie nového ventilačného prístroja.

„Prostredníctvom uvedených projektov sme získali veľké finančné prostriedky, pomocou ktorých sme založili spánkovú medicínu na Slovensku. Vybudovali sme spánkové laboratória pri všetkých 3 lekárskech fakultách a vybavili ich diagnostickými a liečebnými prístrojmi na svetovej úrovni. Stali sme sa zaujímavými partnermi aj pre kolegov v zahraničí. Naše vedecké práce sú uznávané aj v zahraničí a naši študenti alebo doktorandi majú možnosť pracovať na špičkových pracoviskách v USA a v západnej Európe. Získané skúsenosti a medzinárodné kontakty majú neoceniteľnú hodnotu pre rozvoj vysokého školstva a vedy na Slovensku,“ zdôrazňuje prof. MUDr. Viliam Donič, CSc.

Prečo je potrebné skúmať spánok a jeho poruchy

„Spánok je pravidelný stav odpočinku v alternovanom stave vedomia a charakteristický je spomalením rytmu dýchania, tepu srdca a nižšou citlivosťou na vonkajšie podnety. Zabezpečuje regeneráciu organizmu a jeho nedostatok alebo zlá kvalita spánku môže spôsobiť celý rad zdravotných komplikácií,“ vysvetľuje prof. MUDr. Viliam Donič, CSc.

Dĺžka spánku je u každého človeka individuálna, niekomu stačí pre dobrú regeneráciu 5 hodín, iný potrebuje 8 alebo viac hodín spánku. Rozhodujúci by mal byť pocit sviežosti a oddychnutia pri prebudení – človek by nemal pociťovať únavu, bolesť hlavy alebo nechť vstať. Podľa prof. Doniča môže nespavosť a poruchy spánku vyvolať vážne zdravotné problémy, preto je potrebné ich odhaľovať a liečiť.

„Napríklad chrápanie nie je len akustický problém rušiaci okolie, ale môže spôsobiť poruchy srdcového rytmu, zastavenie srdca, vysoký krvný tlak, kôrnatenie ciev a ďalšie zdravotné problémy. Pritom problémy s chrápaním má asi 40 percent mužskej populácie a až 5 percent z pacientov je kvôli tomu v ohrození života,“ poznamenáva prof. MUDr. Viliam Donič, CSc., podľa ktorého sa problémy s chrápaním zvyčajne zhoršujú s pribúdajúcim vekom a stúpajúcou hmotnosťou človeka.

Diagnostika spánku prebieha v Spánkovom laboratóriu zvyčajne počas noci. Špičkovovo vybavené a moderne zariadené Spánkové laboratórium Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach pôsobí ako hotelová izba s pohodlným vybavením.

„Počas celej noci monitorujú životné funkcie pacienta elektródy pripojené na jeho tele, ktoré zaznamenávajú napríklad dýchanie, mozgovú aktivitu či činnosť srdca. Polohu a pohyby tela sleduje infrakamera a všetku telesnú aktivitu zaznamenáva špeciálny prístroj polysomnograf. Na základe výsledkov vyhodnocujeme zdravotný stav pacienta, zistujeme príčiny nespavosti a odporučíme mu ďalší postup,“ konštatuje prof. MUDr. Viliam Donič, CSc.

Spánková medicína je interdisciplinárny odbor, kde sa prelínajú poznatky z kardiológie, pneumológie, neurológie, otorinolaryngológie, endokrinológie, psychológie a ďalších

medicínskych odborov. Príčinou niektorých porúch spánku, vrátane chrápania, môžu byť rôzne anatomické anomálie v oblasti nosovej a ústnej dutiny, kedy a odstrániť ich pomôže chirurgický zásah. Iným riešením je použitie ventilačného prístroja s pozitívnym tlakom (CPAP). Tento prístroj udržuje otvorené horné dýchacie cesty, ktoré sa pri chrápaní zužujú až zatvárajú. Vďaka nemu spiaci človek môže pokojne dýchať a nechrápať. Takto liečený pacient nemá ani zástavy dýchania počas spánku.

X. slovensko-český zjazd spánkovej medicíny

V dňoch 11.-12. októbra 2013 sa v Košiciach uskutoční X. Slovensko-Český a XV. Český zjazd spánkovej medicíny, ktorého spoluorganizátorom je aj Ústav lekárskej fyziológie LF UPJŠ. Medzinárodného kongresu sa zúčastní asi 150 účastníkov z rôznych krajín, vrátane USA, predovšetkým neurológov, pediatrov, pľúcnych a ORL lekárov a tiež pracovníkov z oblasti techniky. Nosnými témami odborného podujatia sú syndróm spánkového apnoe, poruchy dýchania v spánku v detskom veku, spánok a epilepsia, nadmerná denná spavosť a iné poruchy spánku. Viac informácií o podujatí nájdete na: <http://kongres-sm2013.sk/>

Ústav lekárskej fyziológie

V rámci pedagogickej činnosti sa pracovisko podieľa nielen na edukácii poslucháčov Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach v medicínskom odbore lekárska fyziológia, a doktorandov v doktorandskom štúdiu, ale participuje aj na vyučovaní somatológie na Strednej zdravotníckej škole v Košiciach, na vyučovaní poslucháčov psychológie Filozofickej fakulty UPJŠ a v posledných rokoch aj u poslucháčov Technickej Univerzity v Košiciach (odbor zdravotnícka technika resp. biomedicínske inžinierstvo).

Vedecko-výskumná činnosť ústavu je zameraná na štúdium kardiorespiračných vzťahy v experimente a v klinickej praxi vo svetle chronofyziológie a spánkovej medicíny. Experimentálna časť výskumu je realizovaná na pokusných zvieratách so zameraním na sledovanie vplyvu porúch ventilácie (hypoventilácia, apnoe) na zmenu elektrickej stability srdca, zmenu napätia vegetatívneho nervového systému a na vznik a vývoj porúch rytmu srdca. Zvlášť sa sleduje význam reflexov dýchacích ciest pri vzniku, diagnostike, liečbe a prevencii kardiorespiračných porúch (vysoký krvný tlak, kolapsové stavy a kardiorespiračné zlyhanie).

Pracovníci ústavu sa tiež venujú diagnostike a liečbe poruchy dýchania a životných funkcií počas spánku u ľudí. Okrem toho sa podieľajú na výskume nových originálnych metód umelej pľúcnej ventilácie a účinkov ionizovaných foriem kyslíka na úrovni buniek, tkanív a celého organizmu.

Kontakt: Trieda SNP 1, 040 11 Košice, tel.: (+421 55) 642 3763

POZNÁMKA: Túto tlačovú správu nájdete na: www.medic.upjs.sk

V prípade, že máte záujem o rozhovor s prof. MUDr. Viliamom Doničom, CSc., kontaktujte ho na čísle (+421 55) 234 3334 alebo e-mailom na viliam.donic@upjs.sk

RNDr. Jaroslava Oravcová
PR manažérka

FOTOGALÉRIA:

